

tia in præfinitione fundetur, sed solum interdum et maxime in prædestinatis in illa fundari. Nam ex eisdem Patribus constat, posse interdum præscientiam esse de his, quæ prædestinata non sunt, si cum sola permissione futura sint, ut docuit idem Augustinus, libro de Prædest. Sanct., c. 10, et lib. 5, de Civit., c. 9, 10 et 11.

3. *Rationes.* — Rursus ex parte voluntatis potest dari ratio objectiva liberæ determinationis Dei: de qua re multa aliis locis dixi, præsertim, 3 part., tom. 1, circa quæst. 49, et Relect. 1, et tractatur etiam 1 part., q. 49, art. 5. Quia tamen est necessarium fundamentum hujus materiæ, breviter confirmandum et explicandum est. Ita ergo sentit D. Thomas hic art. 5, ad 3, et 4, contra Gentes, cap. 82, ad 4 rationem, et cap. 86, ubi Ferrarius, et in cap. 87. Item Capreolus, in 1, d. 41, q. 4, art. 2, ad finem, ubi Durandus, q. 2, num. 5, ait, unam volitionem liberam Dei esse rationem alterius, nostro modo intelligendi, sicut unum attributum est ratio alterius, et idem sensit ibi Gabriel, quæst. unic., in princip., et Gregorius, quæst. 1, artic., Marsilius, in 1, quæst. 41, art. 1, Alensis, 1 part., quæst. 28, memb. 3, art. 3, et ratione declaratur, quia Deus vult unum objectum ut finem, et aliud ut medium ad illud: ergo illud quod est finis, est ratio volendi aliud. Item Deus vult aliquid supposita aliqua conditione ex parte creaturæ, quod non vellet, illa non supposita, ergo illa conditio est aliquo modo ratio objectiva talis voluntatis. Antecedens declaratur in naturalibus: quando enim DEUS creat animam rationalem in hominis generatione, non creat illam, nisi quatenus corpus jam perfecte dispositum illam requirit, et suo jure exigit: ergo illa corporis dispositio est ratio objectiva, inclinans voluntatem Dei, ut hic, et nunc velit animam creare. Evidentius autem id constat moralibus, vult enim Deus dare, quod petitur, quia petitur in vi promissionis ab ipso factæ: vult etiam conferre præmium ratione meritum: illa ergo objective determinant voluntatem Dei ad præmium conferendum. Id quod clarius est in redditione pœnarum, quas DEUS non vult ex se, sed nobis provocatus, ut ait Damascenus, lib. 2, de Fide, cap. 29 et 30. Ergo demerita hominis determinant objective voluntatem Dei, ut velit illa punire. Determinare autem dicimus, non inferendo necessitatem, sed quantum est ex se movendo, et inclinando, ut D. Thomas loquitur 1, contra Gent., cap. 82.

4. *Effugium.* — *Rejicitur.* — Responderi solet ad hæc, et similia argumenta, recte probare, unum effectum voluntatis esse causam alterius, non vero esse objectivam rationem divinæ voluntatis, quæ uno simplicissimo actu vult unum esse propter aliud, aut esse dispositionem ad aliud, etc. Sed hoc nulla ratione satisfacere potest, quia hæc causalitas unius effectus respectu alterius non est, nisi media voluntate divina, inclinando illam ad talem effectum, ut verbi gratia, oratio est causa effectus postulati, non quia per se, et immediate efficiat illum, ut per se constat: sed quia inclinatur divinam voluntatem ad illum faciendum, quod Scriptura aliquando explicavit his verbis, *Obediente DEO voci hominis.* Et ex humanis intelligi potest, nam qui ab alio petit eleemosynam, in tantum est causa eleemosynæ: in quantum inclinatur voluntatem alterius, nec potest talis causalitas aliter intelligi. Et ita etiam explicat D. Thomas 2, 2, quæst. 83, art. 1. Idemque fere est in omni causalitate morali, qualis est in merito, vel demerito et etiam in dispositione morali: ergo si Deus vult causalitatem illorum effectuum inter se, vult etiam, ut in uno eorum, verbi gratia, in merito, sit sufficiens ratio, ob quam voluntas ejus determinetur, saltem ordine executionis, ad volendum alium effectum.

5. *Ratio a priori.* — Ratio autem a priori est, quia non solum non repugnat divinæ perfectioni, verum etiam est maxime consentaneum et necessarium ad infinitam perfectionem ejus. Prior pars constat primo, exemplo scientiæ, in qua hoc invenitur sine ulla imperfectione: Secundo, quia unico simplicissimo actu potest Deus hæc omnia velle sub quacumque ratione in ipsis rebus inventa et conformi divinæ sapientiæ. Unde etiam patet altera pars, quia ad perfectionem DEI spectat regulare (ut nostro modo loquamur) suos actus liberos per suam divinam sapientiam, ut recte dixit D. Thomas, 1 part., quæst. 21, art. 3. Pertinet etiam ad perfectionem Dei, justitiam distributivam, aut punitivam, fidelitatem, misericordiam, liberalitatem et similes virtutes in suis liberis actibus exercere. Hæc autem fieri non possunt, nisi consideratis in objectis variis conditionibus et rationibus eorum, quæ hunc vel illum modum voluntatis postulent, et hoc ipsum significamus dicendo, in objectis ipsis reperiri aliquas rationes divinarum voluntatum. Neque in hac veritate aliquam difficultatem invenio: nam hæc non est vera causalitas, ut repugnet DEO, sed est conditio

præsupposita ex parte objecti, quæ nihil repugnat, quia talis conditio non supponitur absolute ad omnem DEI voluntatem, sed ex una supponitur ad aliam ratione distinctam.

6. *Ex dictis collectio.* — *In divina voluntate exequente potest dari causa prædestinationis.* — *Quæ maneat sub controversia.* — Ex his ergo principiis in præsentia materia concludimus, necessarium esse inquirere, an divinæ prædestinationis ex parte divinæ voluntatis, vel præscientiæ, ut terminatæ ad prædestinationis effectus, detur aliqua causa, quæ sit ratio objectiva ex parte hominis. In qua quæstione omnes theologi videntur sentire; in ordine ad divinam voluntatem exequentem, sæpe posse dari rationem prædestinationis, quia potest dari causa aliquorum effectuum prædestinationis, qui non fiunt, nisi per divinam voluntatem, ut ad ipsos terminatam; ergo illa eadem causa gloriæ, vel gratiæ, id est, meritum gloriæ, vel dispositio ad gratiam erit ratio voluntatis divinæ, prout determinatur ad illas præstandas. Atque hoc sensu dixit Augustinus, lib. 1, ad Simplicianum, quæst. 2, aliquam electionem æternam ad gloriam esse ex præscientia meritum. Sic etiam dispositio ultima ad gratiam a DEO prævisa fuit ratio, ob quam ab æterno decreverit gratiam justificantem infundere, et sic de aliis mediis, quæ possunt habere hujusmodi rationem. Duo vero manent sub controversia. Unum est, an in omnibus mediis prædestinationis possit inveniri aliqua hujusmodi ratio divinæ voluntatis. Aliud est, an in illismet effectibus, in quibus invenitur, sit hæc prima ratio prædestinationis eorum, vel potius hæc ipsamet causa proveniat ex alia priori prædestinatione talium effectuum: quæ duo in sequentibus tractanda sunt.

CAPUT XXIII.

AN EX PARTE HOMINIS ELECTI DARI POSSIT CAUSA, VEL RATIO PRÆDESTINATIONIS SECUNDUM SE, SEU QUOAD LIBERAM DETERMINATIONEM ÆTERNI ACTUS.

1. *In quo sit præcipue difficultas.* — Principio supponendum est ex Durando in 1, d. 41, quæst. 2, quamvis si, disputatio inter auctores, in quo actu intellectus, vel voluntatis formaliter consistat prædestinatio: tamen cum agitur de causa prædestinationis secundum se omnes convenire, dispositionem revocandam esse ad actum voluntatis. Et ratio est, quia præscientia intellectus de re absolute futura

solum per modum simplicis notitiæ, sive sit per modum scientiæ approbationis, sive, ut alii volunt, per modum imperii, semper supponit actum voluntatis, et illo supposito, non habet aliam rationem, nisi aut veritatem rei futuræ, aut efficacitatem ipsius propositi. Et ideo, si propositum habet aliquam causam, vel rationem ex parte hominis, eandem habebit prædestinatio, prout est in intellectu. Si vero talis propositi nulla est causa ex parte hominis, jam resolutio ultima prædestinationis non fit in opus hominis, sed in propositum Dei. Denique, si prædestinationis potest dari aliqua ratio, maxime erit, quatenus prædestinatio libera est Deo et in hoc invenitur aliquid, quod sit ratio liberæ determinationis Dei: libertas autem formaliter est in proposito voluntatis, quo posito, cætera, quæ ad intellectum pertinent, necessario consequuntur, ergo merito hæc disputatio ad causam ipsius propositi revocatur.

2. *Non est controversia de causa, quæ fundari possit in opere ex liberi solius arbitrii viribus facto.* — Secundo suppono, hic jam non esse quæstionem de causa, quæ fundari possit in opere naturali viribus solius liberi arbitrii facto: quia ostensum est, tale opus non esse causam alicujus effectus gratiæ: et ex hoc evidenter sequitur non esse causam prædestinationis, seu propositi Dei conferendi aliquem effectum gratiæ. Hæc illatio in superioribus est obiter demonstrata, et nunc breviter declaratur a contrario. Nam qui est causa prædestinationis, etiam est causa effectuum prædestinationis, quia ipsa prædestinatio est causa talium effectuum, et qui est causa causæ, est etiam causa effectuum ejus. Quæ causalitas licet in naturalibus sit per accidens, in moralibus, de quibus agimus, est per se. Imo in præsentia materia vix potest alio modo habere locum causalitas: quia oratio, vel meritum in tantum est causa alicujus effectus, in quantum impetrat, vel inclinatur divinam voluntatem ad illud faciendum. Prima autem et præcipua voluntas Dei est prædestinativa: ergo qui fuerit causa determinationis talis voluntatis, erit causa effectus ejus: ergo ab opposito consequentis, quod non potest esse causa effectus prædestinati, multo minus potest esse causa effectus prædestinationis.

3. Atque hinc ulterius sequitur, quæstionem hanc non habere locum etiam in opere ex gratia facto, respectu divini decreti, quatenus terminatum est ad dandam primam vocationem congruam: nullo enim modo potest tale opus

esse causa, vel ratio talis decreti seu determinationis ejus. Probatur eodem argumento, quia ostensum est, tale opus non posse esse causam hujus effectus, scilicet, vocationis: ergo nec potest esse causa prædestinationis ejus. Quæ ratio (ut hoc obiter advertam) non solum probat de illa vocatione, prout datur prædestinato, sed etiam prout sæpe datur reprobo: nam etiam illi datur ex proposito æterno Dei, quod propositum necesse est, esse omnino gratuitum sine fundamento in aliquo opere futuro, vel præviso in tali reprobo ex tali vocatione. Quia per tale opus non potest quisquam mereri talem vocationem: ergo multo minus mereri potest præparationem, seu propositum dandi illam. Imo ulterius potest hoc ipsum applicari ad propositum dandi vocationem sufficientem, licet congrua non sit: quia etiam illa est donum, quod sub nullum meritum cadit.

4. *Prima opinio.*—His positis sunt in hac quæstione variæ opiniones, quæ licet in modo loquendi de causa prædestinationis in re parum differant, in fundamento principali multum conveniunt: multi ergo nomine prædestinationis solum intelligunt electionem ad gloriam, seu efficacem Dei voluntatem dandi alicui gloriam. Ex quo principio aliqui absolute dicunt, in omnibus prædestinatis præcedere causam aliquam a Deo prævisam, ob quam voluntas divina determinatur ad prædestinandos illos. Ita sentit Guillelmus de Rubione in 1, distin. 41, quæst. 1, art. 1 et 2, et Major, dist. 40, q. 2, et Osorius, lib. 9, de Justitia. Alii vero in quibusdam singulariter præelectis a DEO non admittunt causam prædestinationis, quia Deus ex se, et ante omnem causam in eis prævisam decrevit absolute eis dare gloriam: credunt tamen hos esse in parvo numero, comparatione ad cæteros omnes, qui salvantur. Unde, illis tantum exceptis, in cæteris omnibus aiunt, dari causam prædestinationis. Et hæc fuit opinio Ocham et Gabrielis, in 1, distine. 41, quæst. 1. A quibus nihil re ipsa discrepat Catherinus, lib. 1, de Prædestinatione Dei, cap. ultimo, et lib. 3, cap. 1 et 2. Sed differt in modo loquendi, quia ille non vocat prædestinationem omnem voluntatem efficacem DEI dandi alicui gloriam, sed tunc solum, quando Deus ex se, et sine præscientia meritorum habet talem voluntatem. Putat enim in nomine prædestinationis illam particulam, *præ*, dicere non solum antecessionem æternitatis ad tempus, sed etiam prioritatis (secundum rationem in signis æternitatis) voluntatis ad scientiam Dei. Et ita, inquit, voluntatem efficacem Dei

dandi alicui gloriam, esse destinationem: tunc autem esse prædestinationem, quando illa voluntas antecedit præscientiam meritorum. Unde quoad modum loquendi negat dari in prædestinatis causam ex parte eorum, ob quam Deus eos prædestinaverit: quia per illam particulam *præ*, dicto modo expositam, talis causa excluditur. Ait tamen consequenter (in quo loquendi modo valde erravit) quam plurimos salvari, licet prædestinati non sint: unde etiam de illis negare posset dari causam prædestinationis, quia quod non est, non habet causam: in illis autem (ut putat) non præcedit prædestinatio. At in re concedit in omnibus illis dari causam ex parte eorum, ob quam Deus vult efficaciter eos salvare, eosque eligit, et ab æterno efficaciter destinat ad gloriam.

5. *Alia opinio.*—Alii vero doctores prædestinationem appellant voluntatem dandi non tantum gloriam, sed simul gratiam sanctificantem cum dono perseverantiæ usque ad beatitudinis consecutionem: nolunt tamen sub prædestinatione comprehendere primum gratiæ auxilium seu primam vocationem, etiamsi congrua sit in ordine ad proximum effectum ejus, sive fidei, sive pœnitentiæ, sive primæ justitiæ aut cujuscumque temporalis gratiæ et sanctitatis, quia hi effectus inveniri possunt in reprobis: unde non proveniunt ex prædestinatione, sed ex generali providentia. Quo principio supposito, docent, dari causam prædestinationis ex parte omnium qui salvantur, quia Deus non vult efficaciter dare alicui gloriam, donec prævideat illum perseveraturum in gratia usque ad finem vitæ: nec vult dare illi perseverantiæ donum, donec videat illum bene utentem prioribus gratiæ donis: et tunc prædestinat illum, quando hanc perseverantiæ usque ad gloriam illi dare vult. Hanc sententiam videtur docuisse Bonaventura in 1, d. 41, art. 1 et 2, quamvis subobscura, et eodem modo illam indicat Alensis, 1 part., quæst. 28, memb. 3, art. 3, et Albertus, in dist. 41, art. 2, junct. 3. Non potest autem hæc sententia accommodari infantibus, ut Bonaventura etiam intellexit, quia in eis nullus usus gratiæ prævidetur: et ideo in illis necessario dici debet, non dari causam prædestinationis ex parte illorum. Procedit ergo hæc sententia in solis adultis, cumque in eis non detur causa meritoria de condigno respectu doni perseverantiæ, sed tantum de congruo, et respectu beatitudinis detur meritum de condigno, necesse est, ut cum causam prædestinationis admittunt, absolute loquantur

de dispositiva, vel impetratoria, aut meritoria, abstrahendo a merito de congruo, vel de condigno.

6. *Tertia opinio.*—Alii præterea doctores, nomine prædestinationis, intelligentes voluntatem Dei efficacem, seu absolutum decretum dandi homini gratiam et gloriam, sub gratia comprehendendo omnem gratiam a prima vocatione usque ad ultimum auxilium datum ad perseverandum in gratia usque ad terminum vitæ, docent, non dari causam ex parte hominis prædestinati, nec rationem aliquam ob quam Deus habeat tale decretum erga illos. Inter hos autem doctores est quædam diversitas. Nam quidam in illo decreto admittunt, virtute contineri plura decreta ratione distincta, per objecta et beneficia gratiæ, ad quæ terminantur. Sic enim Paulus ad Rom. 8, sub uno simplici prædestinationis nomine solum hoc negotium comprehendit, dicens: *Quos præscivit, et prædestinavit, conformes fieri imaginis Filii sui.* Postea vero singula, quæ in illa prædestinatione continentur, distinguit dicens: *Quos autem prædestinavit, hos et vocavit, et quos vocavit, hos et sanctificavit.* Existimant vero iidem auctores, eundem ordinem rationis servari inter illa decreta, quem re ipsa servant effectus ipsi inter se, seu objecta talium decretorum. Ita ut sicut vocatio est prior justificatione, ita etiam Deus prius ratione voluerit dare vocationem, quam justificationem, et prius decreverit justitiam infundere in tali gradu, quam decreverit dare tale augmentum, vel perseverantiæ in illa, et prius hoc statuerit, quam de beatitudine conferenda præfinierit, de qua volunt esse ultimum prædestinationis decretum. Unde tandem concludunt, si de singulis his decretis ratione distinctis loquamur, primi quidem non dari causam ex parte hominis, quia ante illud decretum nihil potest præcedere, quod sit ejus causa: quidquid autem ex illo, vel post illud sequitur, non potest esse illius causa, quod totum in superioribus satis probatum est. At cæterorum omnium decretorum aiunt, posse dari causam ex parte hominis, vel dispositivam, vel impetratoriam, vel meritoriam de congruo, vel de condigno, respective. Ratio est, quia quodlibet decretum posterius secundum rationem supponit prævisum effectum aliquem liberi arbitrii jam excitati, et adjuti supernaturaliter per effectum primi decreti: nam decretum de justificando homine supponit prævisam dispositionem ejus, conceptam per vocationem datam per primum decretum,

et per auxilium concomitans talem vocationem, et sic de cæteris consequenter: nec alium ordinem inter hæc divina decreta admittunt. Unde fit, ut in rigore solum primum decretum sit mere gratuitum, reliqua vero sint ex aliquo merito hominis in priori gratia fundato, et a Deo jam præviso.

7. *Objectio contra dictam sententiam.*—Quod si objiciatur, quia hinc sequitur dari causam ex parte hominis prædestinationis ejus, quia prædestinatio maxime consistit in decreto dandi gloriam et sanctitatem perpetuam et nunquam admittendam, ut ex ad Ephes. 1, colligitur. Respondet Turriam, opusc. de Electione, suo modo accommodando prædestinationis nomen. Nam interdum (ait) significat tantum decretum efficax dandi gloriam, quæ in libro de Prædestinatione et Gratia Augustino attributo, cap. 3, vocatur prædestinatio gloriæ et remunerationis. Aliquando vero significat decretum dandi gratiam perseverantem et stabilem, juxta illud ad Eph. 1: *Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum Dei.* Qua distinctione supposita, ait Turriam, prædestinationis ad gloriam dari causam ex parte hominis, ut probat objectio facta, non vero prædestinationis ad gratiam. Qui auctor in nihil differt a Gabriele et aliis, quos in num. 4, retuli, sed solum in usu illius vocis. Et præterea consequenter loquendo, posset et deberet distinguere prædestinationem ad gratiam sanctificantem, et ad gratiam vocantem, et admittere causam respectu prioris, et maxime respectu prædestinationis ad perseverantem et stabilem sanctitatem usque ad mortem, quia illa (juxta hanc sententiam) non prædestinatur, nisi post prævisum aliquod meritum hominis, saltem de congruo: vel certe (secundum alios) non præfinitur absolute ante prævisam totam liberam cooperationem hominis, per quam cum effectu perseverandum est. Relinquitur ergo, ut juxta hanc sententiam et divisionem, solius prædestinationis ad primam vocationem congruam non detur causa ex parte hominis.

8. Alii vero (quibus hæc distinctio necessaria non videtur, et ideo illa uti nolunt) respondent simpliciter negando sequelam: quia prædestinatio simpliciter dicta non significat unum aliquod singulare decretum Dei, prout a nobis ratione distinguitur a reliquis, sed significat quasi collectionem omnium illorum decretorum a decreto vocationis, usque ad decretum gloriæ absolutum et efficax. Hujus autem collectionis non datur causa ex parte hominis,

cum non detur causa illius primi decreti, quod est quasi fundamentum cæterorum. Ideoque simpliciter negandum esse dicunt, dari causam prædestinationis, licet facile admittant dari causam electionis ad gloriam, vel ad unam aut alteram gratiam, quæ aliam gratuitam electionem ad priorem gratiam supponat. Putantque hujus sententiæ defensores, hanc fuisse mentem Augustini et D. Thomæ, imo et debere esse auctorum omnium, qui fatentur dari posse ex parte hominis causam omnium gratiarum, et effectuum prædestinationis usque ad ipsam gloriam, præterquam primæ vocationis, seu primæ gratiæ auxiliantis. Quia sicut nos supra dicebamus, bene sequi negative, non datur causa effectus talis gratiæ: ergo nec datur causa prædestinationis, ut terminatæ ad talem effectum: ita putant recte sequi affirmative, datur causa talis effectus gratiæ, ac prædestinationis, ergo etiam datur causa prædestinationis ut terminatæ ad talem gratiam, quæ proprius vocatur electio ad tale donum gratiæ, vel gloriæ.

9. Ratio vero hujus illationis redditur, quia electio, vel prædestinatio non potest habere causam, vel rationem divini decreti secundum se, sed solum ratione effectus, vel mediante effectu: ergo si datur causa effectus, datur causa prædestinationis DEI, quatenus ad talem effectum terminatur. Antecedens declaratur, quia in divino proposito, quo prædestinat, duo possunt considerari. Unum est actus realis et increatus Dei, et hujus clarum est non posse dari causam, vel rationem aliquam extra Deum, quia, ut sic est simpliciter necessarius. Aliud est libera determinatio talis actus ad talem effectum, et hæc non addit Deo, nisi respectu rationis, qui in Deo resultat ex tali effectu: ergo si aliqua potest in homine dari causa, cur actus Dei habeat talem respectum, solum est, quatenus potest dari aliqua causa talis effectus. Sicut in creatis nihil potest esse causa relationis, nisi quatenus potest esse causa fundamenti, aut termini relationis: ergo quidquid est causa alicujus effectus prædestinationis, est causa ipsiusmet prædestinationis, seu voluntatis Dei ut terminatæ ad talem effectum. Ex Scriptura etiam afferuntur multa in favorem hujus sententiæ, sed illa omitto, quia nihil aliud probant, quam posse nos mereri gloriam et augmentum gratiæ. Citantur etiam nonnulla ex Patribus Græcis, quæ partim in superioribus declarata sunt, partim inferioribus breviter attingentur. Si quis autem recte consideret, etiam hic dicendi modus

nihil in re differt a præcedentibus, quatenus non admittunt decretum Dei efficax circa gloriam, vel perseverantiam et sanctificantem gratiam, nisi post prævisa absoluta merita, vel dispositionem liberam hominis et ratione illius; solumque differt in usu vocis prædestinatio.

10. Est denique alia opinio, quam etiam in solo modo loquendi, a superiori differre censeo. Convenit enim cum illa in hoc, quod ponit totam rationem gratiæ prædestinationis in gratuita vocatione, quam non potest esse ex ullis meritis, convenit etiam in modo loquendi, quoad hoc, ut prædestinationis, simpliciter loquendo, nulla detur causa ex parte hominis. Differt tamen in duobus aliis, quia imprimis non admittit in prædestinatione distinctionem illam decretorum, etiam secundum rationem, sed dicit esse unum simplex decretum constituendi hominem in tali ordine rerum, in quo et vocationem congruam, et gratiam cum perseverantia usque ad terminum gloriæ inclusive consequatur. Cujus decreti evidens est, non posse dari causam ex parte hominis prædestinati. Quid enim in tali homine prævideri potest, ut absolute futurum prius, quam in aliquo ordine rerum constitui decernatur? In hoc autem decreto simplici includitur (juxta sententiam hanc) non solum prædestinatio, sed etiam electio ad gloriam et ad omnem gratiam: et ideo infert hæc opinio, quod sicut non datur causa prædestinationis, ita neque admittitur causa electionis, sive ad gloriam, sive ad gratiam, quia non sunt aliquid præter illud simplex decretum: nec in illo distinguuntur, ut aliquid prius vel posterius, quia nec ratione distinguenda sunt.

11. Sed ut dixi in primo libro non apparet, quomodo possit negari distinctio rationis inter illa decreta, cum non solum habeant materialia objecta distincta, sed etiam proxima motiva, ratione quorum unum est actus justitiæ reddentis præmium: aliud est specialis decentiæ, ac congruitatis dandi formam juxta dispositionem; aliud est mere gratuitum et liberale ex sola bonitate divinâ. Nemo item negare potest, Deum in tempore collaturum gloriam propter merita: ergo nec potest negare habuisse aliquod internum decretum dandi gloriam propter futura merita, quæ necessario debuerunt esse prævisa ante tale decretum, cum talis determinatio decreti in meritis suo modo nitatur. Quis autem neget tale decretum distinctum ratione esse a decreto constituendi hominem in tali ordine rerum? cum

hoc nec supponat scientiam absolutam futuri meriti in tali homine, nec sit actus justitiæ, sicut est illud. Idemque argumentum fieri potest de decreto dandi quaecumque gratiam post primam, quam Deus in tempore dat ratione alicujus meriti, vel dispositionis: non enim potest negari, quin Deus habuerit æternum decretum dandi illam gloriam tali modo et tali titulo, cum tamen de prima gratia simile decretum non habeat.

12. Quod si hæc opinio non intendat negare hæc decreta, sed dicat, illam non pertinere ad prædestinationem, sed potius ad executionem prædestinationis, et prædestinationem solum constituat in illo primo decreto constituendi hominem in tali rerum statu, etc. In re quidem verum dicit, et ab ea quantum ad negandam causam prædestinationis non discrepabimus, non tamen videmus, cur negandum sit, in illo prædestinationis decreto contineri formaliter, et expresse voluntatem efficacem dandi prædestinato beatitudinem, ut finem ejus ultimum, et omnia dona gratiæ, ut media ad illum, cum ordine etiam eorum inter se in ratione finis proximi, et medii, cum ad hæc omnia formaliter et expresse, et cum tali habitudine seu motivo decretum illud determinetur. Quod si formaliter et simplicissime hæc omnia continet, necessario fatendum est, posse in eo distingui plura decreta ratione distincta pertinentia ad ordinem intentionis, non minus quam distinguatur decretum pertinens ad executionem, ab hoc decreto prædestinationis: vel non minus quam in executione distinguantur voluntas glorificandi, et sanctificandi, et remittendi peccata, vel pœnas, et vocandi, etc., vel denique non minus etiam quam distingui soleant plures ideæ et similia.

13. Quocirca in hac sententia hoc modo explicata nihil video, quod reprehendi possit, præter modum illum loquendi confusum et sine distinctione rationis inter illa decreta, quod parvi momenti est. Juxta alios vero explicandi modos. Unum est, quod a multis graviter, et cum censura reprehenditur, nempe, quod asseratur dari causam ex parte electorum suæ electionis efficacis ad gloriam, quod esse valde falsum, et contra Scripturam dixit Abulensis, Gen. 25, quæst. 3 et 4, et consentit Sotus, in cap. 9, epist. ad Rom. et alii. Ego vero, licet in illa sententia, ut est explicata, nihil inveniam ab Ecclesia damnatum, nec pertinens ad errorem Pelagii, vel reliquiarum ejus, quia non tribuit meritum gratiæ, vel prædestinationis ejus, libero arbitrio solis viribus na-

turæ operanti, et ita non admittit meritum totius gratiæ, nec initii ejus: nihilominus non censeo illam esse veram, quia falso nititur fundamento, dum negat, ordine intentionis præcedere efficacem decretum Dei, etiam quoad beatitudinem et perseverantiam, ac justitiam mediis liberis actibus prædestinato conferendam, de qua re satis in primo libro dictum est. Nec credo posse auctores hujus sententiæ sufficientem rationem reddere, etiam quoad modum loquendi, et explicandi, cur admitti non debeat causa prædestinationis quoad liberam determinationem divini actus. Quid ergo sentiendum nobis sit, magisque consentaneum Augustino et D. Thomæ videatur, sequentibus assertionibus explicabo.

14. *Prima assertio.* — Dico ergo primo. Prædestinatio non habet causam, vel rationem ex parte prædestinati, non solum quoad decretum dandi illi primam vocationem congruam, verum etiam, nec quoad decretum efficacem dandi illi felicitatem, et sanctitatem æternam et consequenter censeo nec Scripturæ, neque Augustino satisfieri, si solum dicamus hominem non posse mereri vocationem congruam, sive prædestinationem ad illam, nullamque aliam specialem providentiam mere liberalem, et gratuitam habuisse Deum cum prædestinatis, quod necessario dicere cogitur illa sententia. Hoc probo primo ex frequenti, et usitato modo loquendi Scripturæ, unum enim vel aliud testimonium in particulari infra expendam, nunc in generali sufficit Scripturam dicere, Deum *Prædestinare* aut *eligere* (quæ in præsentis perinde est juxta primam suppositionem) *ad sanctitatem perpetuam coram ipso, præordinare ad vitam æternam, ita dilexisse prædestinatos, ut nemo rapiat eos de manu Christi.* Quæ omnia et similia et contra proprietatem verborum, et sine ullo fundamento limitantur ad solum beneficium vocationis.

15. Secundo esse hoc contra mentem Augustini imprimis ostendo ex Cælestino papa, in epistola ad Episcopos Galliæ, ubi postquam docuit, initium salutis non esse ex nobis, sed ex Deo contra Pelagianos et Semipelagianos subdit in fine epistolæ. *Profundiores vero, difficiliioresque partes occurrentium questionum, quas latius pertractarunt, qui hæreticis restiterunt, sicut non audemus contemnere, ita non necesse habemus astruere.* Quæ quæstiones sine dubio non sunt aliæ nisi hæc de prædestinatione et reprobatione, quas Augustinus quem ibi subintelligit latissime, et novissime dispu-